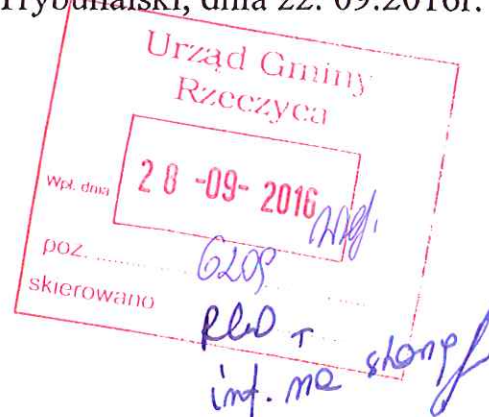

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATURA OKRĘGOWA
W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM
Aleje 3go Maja 13/15
97-300 Piotrków Tryb. Pocz. 209

PO II Pa 5.2016

Piotrków Trybunalski, dnia 22. 09.2016r.

Urząd Gminy

RZESZYCA... 97-220

Mając na uwadze ciągle istniejący w naszym regionie problem nielegalnego składowania odpadów na nieruchomościach do tego nie przeznaczonych, niniejszym przedstawiam kilka uwag natury prawnej i praktycznej, które mogą być pomocne Państwu w likwidacji tego rodzaju składowisk.

Na wstępie należy podkreślić, iż ochrona środowiska, życia i zdrowia ludzi jest zagwarantowana w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (art. 5, 38, 68 ust. 1 i 4 oraz 74), co obliguje do działania wszystkie organy Państwa Polskiego, w granicach posiadanych kompetencji, aby osiągnąć deklarowane w ustawie zasadniczej cele.

Uwagi i oceny zawarte w niniejszym piśmie zostały sformułowane w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (tj. Dz.U. z 2013, poz. 21 – dalej u.o.), ustawy z dnia z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 672- dalej P.o.ś.) oraz ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1619 ze zm. – dalej u.p.e.a.), przy ograniczeniu przedmiotowym wskazanym w pierwszym akapicie.

Zwalczanie sprzecznego z prawem składowania odpadów ma charakter niejako hybrydowy, tak pod względem podmiotowym, jak i prawnym. Do reakcji w sytuacji stwierdzenia istnienia nielegalnego wysypiska

odpadów ustawowo zobowiązane są organy ścigania oraz organy samorządu terytorialnego. Pamiętać jednak należy, że o ile organy administracji publicznej powinny reagować zawsze, gdy stwierdzą naruszenie stosownych przepisów ustaw o odpadach, czy też ochronie środowiska, to reakcja karna jest możliwa jedynie wtedy, gdy zaktualizują się dodatkowe przesłanki (art. 183 § 1 Kodeksu karnego) typu zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, obniżenie jakości, zniszczenia w świecie roślinnym lub zwierzęcym. Podkreślić należy, że w takich sytuacjach oba tryby postępowania (karne i administracyjne) mogą i powinny toczyć się równolegle. Tylko skorelowanie kompetencji obu organów może doprowadzić do skutecznej eliminacji tego patologicznego zjawiska.

Dualizm prawny, gdy chodzi o usuwanie nielegalnych składowisk odpadów polega na tym, że do ich eliminacji mogą mieć zastosowanie przepisy, tak ustawy o odpadach, jak i ochronie środowiska.

Stosownie do treści art. 26 u.o.: „**Art. 26.1. Posiadacz odpadów jest obowiązany do niezwłocznego usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania .**

2. W przypadku nieusunięcia odpadów zgodnie z ust. 1 , wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w drodze decyzji wydawanej z urzędu, nakazuje posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania, z wyjątkiem gdy obowiązek usunięcia odpadów jest skutkiem wydania decyzji o cofnięciu decyzji związanej z gospodarką odpadami(...)”

Pamiętać przy tym należy, że zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 pkt 19 u.o. domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości i to do niego powinna być skierowana decyzja. Władający powierzchnią ziemi może się zwolnić z odpowiedzialności za odpady tylko w jeden sposób – wykazując, że odpadem włada lub władał faktycznie inny podmiot, czyli wskazać wyraźnie innego posiadacza odpadów. Powszechnie akceptowane stanowisko doktryny i orzecznictwa podkreśla, że ustalanie wytwórcy odpadów nie jest obowiązkiem organu wydającego nakaz ich usunięcia.

Na marginesie pragnę zauważyć, że sposób redakcji przepisu art. 26 ust. 2 u.o jednoznacznie wskazuje na to, że organ jest w określonej sytuacji zobligowany do działania, sprawa nie mieści się w sferze uznaniowości. Dotyczy to również konieczności złożenia stosownych zawiadomień,

w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, aczkolwiek wynika to z art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego.

W sytuacji zaś, gdy odpady zostały zgromadzone przez osobę fizyczną niebędącą podmiotem korzystającym ze środowiska, w rozumieniu ustawy o ochronie środowiska, i jednocześnie z okoliczności sprawy wynika, że jej działania mogą negatywnie oddziaływać na środowisko, ale jeszcze nie aktualizują się przesłanki z art. 183 Kodeksu karnego, zastosowanie mieć może norma zawarta w art. 363 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska: „Art. 363. 1. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać osobie fizycznej, której działanie negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do:

- 1) ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia;
- 2) przywrócenia środowiska do stanu właściwego.

2. Przepisy art. 362 ust. 2 – 5 stosuje się odpowiednio.”

Aktualne brzmienie przepisu art. 363 przewiduje możliwość wydania sankcyjnej decyzji zobowiązującej, adresowanej do każdej osoby fizycznej. Ustawodawca nie stosuje różnicowań przedmiotowych, które wyłączałyby określona kategorię osób fizycznych spod działania tego przepisu, a więc przepis ma zastosowanie do każdej osoby fizycznej, której można przypisać negatywne oddziaływanie na środowisko.

Stosownie do treści art. 362 ust. 2 P.o.ś. w przypadku decyzji o przywróceniu środowiska do stanu właściwego (uprzedniego) w jej treści można określić stan do jakiego ma być przywrócone środowisko, rodzaj czynności podejmowanych w tym celu oraz termin wykonania obowiązku.

Nie powinno ulegać wątpliwości, że miejsce, do którego mają być przemieszczone przedmiotowe odpady musi odpowiadać warunkom wynikającym z ustawy o odpadach. W przeciwnym razie mogłoby dojść jedynie do przeniesienia odpadów ze wskazanej działki na inną również do tego nieprzeznaczoną. Tak więc realizacja obowiązku powinna być stwierdzona przez uprawniony organ.

Oba wskazane tryby postępowań administracyjnych mogą być wobec siebie komplementarne. Oczywistym jest przecież, że samo usunięcie odpadów w trybie art. 26 ust. 1 i 2 u.o., nie oznacza, iż zdewastowane środowisko przywrócono do stanu właściwego.

Jak się wydaje w znacznej liczbie tego typu spraw zobowiązani dobrowolnie nie poddadzą się rygorom prawomocnych decyzji administracyjnych dlatego też, stosownie to regulacji zawartych w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 127 – 135) w sytuacji, gdy podmiot zobowiązany do wykonania określonego w decyzji obowiązku, uchyla się od niego należy rozważyć zastosowanie wykonania zastępczego. W obu omówionych wyżej wypadkach, to znaczy art. 26 u.o. i art. 363 P.o.ś. może mieć zastosowanie wykonanie zastępcze. Wykonanie zastępcze następuje w wyniku doręczenia zobowiązanemu odpisu tytuły wykonawczego oraz postanowienia o zastosowaniu środka egzekucyjnego, zawierającego wskazanie podmiotu, któremu zlecono wykonanie zastępcze obowiązku. W postanowieniu tym należy wezwać zobowiązanego do wpłacenia określonej kwoty pieniężnej tytułem zaliczki na koszty wykonania zastępczego. Należy pouczyć zobowiązanego, że w przypadku nieuiszczenia zaliczki zostanie ona ściągnięta w trybie egzekucji administracyjnej, co oczywiste to samo odnosi się do finalnych kosztów wykonania zastępczego.

Nie może ulegać wątpliwości, że usunięcie i utylizacja odpadów wiąże się z poważnymi kosztami. Dlatego też należałoby upowszechnić tą informację, jako że zdarzają się wypadki wykorzystywania niewiedzy właścicieli nieruchomości, którzy pozwalają za drobną opłatą składować na nich odpady nieznanym osobom, po czym niebagatelne koszty ich usunięcia i utylizacji muszą sami ponieść.

W razie potrzeby uzupełnienia, bądź uściślenia treści zawartych w niniejszym piśmie, tut. Prokuratura Okręgowa pozostaje do Państwa dyspozycji.

Z-ca PROKURATORA OKRĘGOWEGO
w Piotrkowie Trybunalskim
Mirosława Wróbel